Излази СРИЈЕДОМ и НЕДЈЕЉОМ. — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7 — Рукописи се не враћају. — Телефон Уредништва број 64 — Претплата: квартално 18·—; — Појединачни број 1·— Л.

Наш горући проблем

Прије неколико дана навршила се друга година напоредања Црне Горе од стране италијанских трупа. Послиједње једног пролијетњег државног удара донијеле су наглу одлуку осовинске војне команде, која је морала да новом непријатељском ставу југославенске државе стане на пут, да не би консеквентније прегнаћи закључка самованих београдских политикантаца постале опасне по општи развој догађаја у балканској Европи, гдје је дух нових времена и нових идеја морао да свом начин да прокрчи себи пут. Витални проблеми Балкана морали су се увести у обзир, јер је Нова Европа — ради које су осовинске силе, као извјесне побједнице, спиле на кратко попрште овог свеопштег рата — поставила себи у програм радикално рјешење свих народних, економских и друштвених висећих питања, да осигура сутрашњим трајан мир и потребну слободу развоја појединих народних заједница, које се морају отрести сваке инострине и заневјерске зависности, те, оповавши све залутале вере, припадати у будућности искључиво себи и служити само својим својим заједничким државним интересима.

То је основни принцип осовинског програма којег су италијанске трупе, улазећи уову земљу, носиле искрено и пријатељски на вршку својих побједоносних бодежа.

Док су се Европом још пушила огњишта и свјеже проливена крв, за Црну Гору је као познати конкретни предлог, који је иако главни циљ да повратн пољопривредној земљи мир, ред и економску могућност нормалног живота. Црна Гора је могла уживати сву благодет сусједне земље, да се тај корак није почео тумачити као политичко подјармљивање народа, отбијајући свако позитивно пријатељско стараање Рима, да среди чим прије прилике у земљи и да пружи црногорској заједници могућност не само обичног живота, већ и привредног развоја.

Далековидни црногорски политичари у својој закукулној пропагандистичкој акцији овдје су тај корак руским плашћем и саботирали остварење идеје нутарњег сређивања земље, па до Бог ка небеса морао да удари жиг на сва времена на овакав спорازум. Важније је било да народ страда, да уладне у револуцију и да нагиби у она злочинчка дјела, које ће се ужас развоји широм земљине кугле; важније је, нагледа, било то него да се уведе поново ред и мир и да се пружи народу економски просперитет. Зар не зависи од поједног резултата овог грамзивог обрачунавања и судбина Црне Горе? Ко побједи тај ће диктирати, не питајући црногорске политичаре за њихово расположење и за њихове жеље. То је елементарна истина од које се не бјежи. Приврадна или моментално конкретна побједа једне политичке оријентације није могла значити друго него истинско приваде далекосиднсти и позитивног разуђивања политичког момента, пошто Црна Гора није сама по себи никаква немајрина ривница привредних продуката. Напротив. Морало се водити рачуна о њиној неограниченој спромности и о искреној симпатичности и наклоности Италије, која би била већ тада из устију свога народа отргла двје својих валиха да насити ова горда племена, којима није приписивала ни најмању кривицу за рат.

Сви потребни предуслови постојали су да се земљи осигура до конца рата спокојан живот, далеко од сваког ратлога и од свих патња и мука. Али то је изучиоо као пониженје и као увреда горштачког националног поноса. Тек када је добровољно партизанско зло увидио је народ Црне Горе своју грешку и похитао за спасавањем. Борба против комунизма повела се горама и долинама до истребљења. Али кад је друмовима завладао нормални саобраћај, кад се у земљи осјетило релативно благостање, Црногорци, вођени по своју горштачку природу, као опојени локалним побједама, сматрао је своју даљну дужност чувања мира као лакшинсеку улогу, ка коју је довољно да пушка о рамену вијеори ниси. Они који су усијали да се заогрну разобијним плаштевима и да преко несавјесних пријатеља и родбинских веза остану поштеђени у завјетрини од контрадеструкционарне акције, искористили су затишје и поједрење да поново обнове своје лажне пароле и да припреме терен за повратак партизанства. Црногорци је насио. Он наслеђа као неискусно дјеце свакој ма и најбезазлној идеји, јер се не служи бистрим прибјеђеним разумом при анализи и просуђивању догађаја. Њега су водоли зјековани опозиционици и остали правитељи свјетског живота, јер у грмљеном рату, у нијату, у пропаганди, а у опозицији налази неопходно ласкање својој амбицији, својој разуђаној машти, која не води рачуна о прошлости, о искуству и о повитвним резултатима и потребама садашњости. Тс га се не тиче. Он живи у деветом небу. За њега је живот у хрчми, за чашицу ракије или вина, за правни разговор бесмислјачара, који, по тајанственом договору своје лијене природе, један другоме ласкају, понуђивајући сваштено амбицију и душевне правнине. Чојство и јунаштво што се у сваком разговору, као вјечни јелу, безусловно додаје, постаје у очајне дисонансе садашње трагичне симфоније, у којој сваки мушкарац, на разном инструменту, свира свима различити музички комад.

Ово је доба конструктивне политике. Дјела се броје, а ова избјеђује потребе материјалне природе, а никако ни амбиција појединаца или извјесних групацијо.

Истребљене опасности што пријети од стране партизана намеће нам се сада као неопходна потреба да се најлијеви болесна и неквјесна ситуација ријеше, која стреши пред евентуалним мајор и дјелоначним повратком доживљених гровота. Али, враћајући поредак, враћа се народу такође прибјетна идеја сређивања, која је и послије двије годјна још увијек свјежа и способна да удара тјеитим темељ дефинитивног економског сређивања и да до завршетка рата осигура мир и живот овој напаћеној земљи. А тада, кад мјешовите војске пошоле оружје и кад сунце праведног дјера по ново гране, тада политичке оријентације увјесно и логично могу да се испоље и да дођу до изражаја. Б.

Источни фронт

(Берлин) Јужно од Новоросијска развијају се непрестане слабије или јаче локалне борбе. Након што су њемачке трупе прошлих дана елиминисале једну скупину утврда осјетског отпорног система, настојао је непријатељ од 22 априла нападе, да са знатним снагама освоји сваку стару линију. 24 априла су бољшевици бацили у противнапад неколико стрелачких батаљона, којима су помагали многобројни тешњаци. Сви напади сломљени су о отпору њемачких гренадира који су у сарадњи са артиљерјом задали бољшевицима тешке губитке. На другим сектороима Кубањског мостобранца, на сјеверном сектору дошло је за посљедња три дана до појединачних одбрамбених борби, којом су јединице у непријатељ изгубиле неколико стотина мртвих и рањених. Током акција јучњших одреда елиминисани су многобројни истакнути полжаји. Њемачки гренадири заробили су многобројно оружје и непријателе. На сјеверном сектору руског фронта су трупе шпанске добровољачке дивизије одбиле са тешким губитцима на непријатељску страни многобројне совјетске нападе извршене са ефективама батаљона. Јужно од Ладошког Језера и у гоонстичоо од Лењинграда сломљени су такође са огромним противничким губицима појединачни совјетски локални напади.

Пренаред азијских земаља

(Токио) Јапанске трупе ослободиле су од комунистичког ужаса од 1 априла до септембра 1902 годјне 3000 становника Западне Монголије, који сада рада марљиво и мирно на подјанвању пољопривреде у својој земљи. Локалне власти станара су на расположењу овим радницима потребно земљиште и техничка средства. Јапанци, дакле, враћају ја социјални поредак у свим напоједјштим земљама спокојан живот и користан рад, од којег имају користи и становници тих крајева осјећају сву благодет и сву терјајлнуа користи.

Још један неостварени пројекат

(Лондон) Арапскии земљама нагледа да се тешко може остварити пројекат о Арапској унији. Један турски лист пише да је египатска влада, под Кавејовим притиском, са врло мало одушевљења преузела иницијативу. Што се тиче Сирије и Либанова оне земље су више заинтересоване да најприје рјеше своју ситуацију. У сваком случају вјатјеваће остварење пројекта много времена и резултати арапске уније не би могли бити значајни.

Крај америчког носача авиона „Ренџер“

Осовинска војска храбро одољева надмоћнијем непријатељу на линијама Анфидавила и Мецез ел Баба у Тунису

Нова фаза тунисе битке у [illegible] ном току. Након што је 8. британска [illegible] извршила нови распоред [illegible] Анфидавила почела 22 априла [illegible] армију настојећи да осоји [illegible] План британске команде [illegible] је јасан од самог трекутка [illegible] Анфидавила [illegible] продирањем кроз [illegible] Мецез ел Баба [illegible] Ка [illegible] Ка [illegible] Ка

МИЛАНО — Трг Катедрале

Милано — главни град Ломбардије са 2,200.000 становника. Основан 584 г. пријe Христа. 1162 године разорио га је Фридрих Барбаросса, па је 5 година доцније опет саграђен, а 1176 ослобођен. 1535 г. пао је у шпанске, а 1706 у аустријске руке. Под Наполеоном је од 1796 до 1799 г. био главни град Цисалпинске Републике, 1800 г. престоница Италијанске Републике и Италске Краљевине. Године 1814 опет пада под аустријску власт, под којом остаје све до 1859 године. Данас је најважнији центар савремене Италије. Међу споменицима средњих времена највише га краси сјајно грађена катедрала коју се види на горњој слици.

Ова прекрасна катедрала, направљена у бијелом мрамору, спада међу највеће и најлепше храмове на свету. Дуга је 148, а широка 80 метара. Висина куполе износи 64 метра, а шпирала виси од 11.700 кг. метара. Грађење овог огромног храма отпочето је 1387 год., и то у готском стилу, а иена романска фасада грађена је од XVI столећа до Наполеонове ере, по нацртима Пелегрини-Тибалдија. Купола су 1759—75 год. подигли Ромено и Мерула. Ова катедрала окружена је са 98 чаних стубова, а са спољашње стране краси је 2000 крваорних кипова.

СВЕЧАНА ПРОСЛАВА

поновног отварања католичке цркве Св. Анте на Цетињу

Након знатних преправки извршених по наређењу Нј. Е. Гувернера, од стране команде војне инжењерије у Црној Гори, на дан дан Христовог Васкрсења, у 11'30 часова на манастиру Цетињске Митрополије кренула је поворка према католичкој цркви. У четвртој групи, иза бубњу ауселе су мјесте представници Арцибискуп барски и Примас српски Никола Мирија Добричић и Нј. Високопреосвештенство православни Митрополит Јоаникије, високе представници, а високи секретаријата и једним официром Додијелним од стране Гувернерства. Аутомобил је на самом пратњом пропао улицама градског центра, којим приликом су пратили обје цркве срдачно поздрављени.

Тачно у 11'30 часова ауто је стигао пред католичком црквом украшеном папском, италијанском и српском заставом. У међувремену је са стране знака трубе наредби долазак Нј. Е. Гувернера, који је стигао у пратњи генерала краљевске војске Јовића. Поздравили се са Арцибискупом, ушао је у цркву, гдје су се већ и налазили многобројни представници бјелашких и војних власти. За Нј. Е. Митрополита г. Јоаникија било је резервисано засебно мјесто.

Његова Е. Високопреосвештенство Арцибискуп, уз асистенцију свог церемонијара и неколико капелана, отпјевао је служебне прелазне мисе, док су на крају чинили литарима друга свештена лица, а затим мису. Након што је Арцибискуп примио телеграм, којим је св. Отац Папа упутио своје апостолско благослов, а обратио у Цркви Гори и захвалио се Нј. Е. Гувернеру на Његовој бризи око преузимања цркве Св. Анте. Његова Преосвештенство се обратио је религиозним говором о наређењу на српском а затим на италијанском језику. На крају говора обратио се Његовој Екселенцији Гувернеру и замолио га да се сјмиује многобројним фамилијама чији су хранитељи интернирани по разним логорима у Црној Гори и Италији, у вези оних безбједности, често чекају за свој рад можемо сносити туђу одговорност. Нада би дужност одговити честитке од пријатељских синова свога народа, казао је председнику Арцибискупу.

Његова Преосвештенство Арцибискуп захвалио се присутном народу у имене свете Столице папски благослов. Тачно у 12'40 часова завршена је св. Миса молитвом за Нј. В. Краља и Цара.

По свршетку богослужења пратио се Нј. Е. Гувернер у Његову резиденцију, док се Његова Преосвештенство Арцибискуп, као гост Митрополита г. Јоаникија, са Митрополитом и њиховим пратњама повратио у цетињску митрополију, одакле се нешто доцније одвезао у Гувернеров двор, гдје је у Његову почаст приређен свечани пријем.

Председник Арцибискуп изволио је посјетити Националног Одбора и све водеће личности на Цетињу, да их што даље упознајеш са судбину оних који невино страдају.

На други дан Ускрса приређен је у Његову почаст свечани програм са музичким дијелом у народном позоришту, коме је присуствовао Нј. Е. Гувернер и Његовог Високопреосвештенства Митрополита г. Јоаникија.

КУРС ЗА КУЛТУРУ И ЈЕЗИК

Страшњем друштва „Данте Алигијери" отворене курс у Цетињу сљедећи

КУРСЕВИ ЈЕЗИКА и КУЛТУРЕ

а који ће у то задатак уједно културно упознавање наше културе и културе наше земље Италијана и Црногораца

1) Курс ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА за почетнике Црногораца.

2) Курс СРПСКО-ХРВАТСКОГ језика за почетнике Италијана.

3) Курс усавршавања и културе на Црногорце који већ познају италијански језик. Часови ће бити почетак 2 дана недјељно за курсеве 1 и 2 и један недјељно за курс 3.

Курсеви ће бити бесплатни, одржаваће се спеціјалним наставницима са највећом објективношу у уговору и српском академијом. На крају ће се издати спеціјалне дипломе.

Уписи се могу вршити код наставника друштва „Данте Алигијери" улица Краља Петра Првог 8 (Учитељска школа), Цетиње.

Просторије „Данте" су отворене од 9 12 и од 14—18 с тј сваког дана

ВАЖНО УПОЗОРЕЊЕ!

Услед великог броја пријава за течајеве италијанског језика и културе, које приређује друштво „Данте Алигијери", изгледа се почетак истих одложити за неколико дана. Тако ће прво предавање бити одржано на дан 8 маја. С тиме у вези и у жељи да се пријаве у сусрет многим заодјелима заинтересованим лицима, продужен је улиз до закључно 1 маја тек. год.

О трећем свјетском рату

Izgleda kao da su Englezi uhvatili Amerikance u klještu. Jedan članak u „Lajfu", koji kritikuje amerikansku spoljašnju politiku, citira se sada u londonskom „Dejli Mejlu", i to sa velikom zadovoljštinom. U tom članku je rečeno da je „spoljašnja politika Sjedinjenih Država jedinstveni lanac protivurečnosti, nedosljednosti i paradoksa". Svako, nastavlja članak, počevši od samog pretsjednika Ruzvelta, provodi u vladi svoju sopstvenu spoljašnju politiku. Rezultat takvoga stanja je taj, da „sjedinjene Države uopšte nemaju svoje spoljašnje politike".

Budući ratovi, svjetski rat br. 3: eto to je postalo težištem kod Amerikanaca. Potpretsjednik Sjedinjenih Država Sumner Vels izgovorio je to prvi, nekoliko dana prije Idenovog posljednjeg dolaska u Vašington. On je pri tome naglasio da se najbolji način da se izbjegne ta opasnost sastoji u produbljenju saradnje sa Sovjetskim Savezom. Tako je Vels, koji se spominje kao demokratski kandidat na sljedećim pretsjedničkim izborima, za slučaj ako se javnost usprotivi *ponovnom nastavljanju „Ruzveltove dinastije"* — preduhitrio tom prilikom Idena, što navodi na pomisao da je Ruzvelt zajedno sa svojom bliskom okolinom bio odlično upućen u pozadinu Idenove misije. *Ali je drukčije stajala stvar sa amerikanskom javnošću.*

Kada je londonski „Tajms" uzvitlao prašinu svojim člankom „Bezbjednost Evrope", u kojemu je izjavio da su samo Engleska i Sovjetski Savez u *stanju da zagarantuju sigurnost našeg* kontinenta, te da se Sovjetima, radi njihovog privlačenja na najiskrenija saradnju, mora prepustiti pravo da po sopstvenom usmotrenju odrede svoje buduće granice, izbila je u Sjedinjenim *Državama bura negodovanja, tako da* je Iden morao lično intervenisati radi stišavanja duhova. On je to učinio jednim demantijem, izjaviši da londonski „Tajms" nije izrazio ni njegovo ni vladino mišljenje. A Ruzveltov organ *„Nju Jork Tajms"* objavio je istovremeno neku vrstu apologije Idenove misije.

Iden je zaista imao vrlo tugaljivu misiju. On je morao objasniti malo pritupastim Amerikancima, da se *Sovjeti nikako ne mogu složiti* sa Atlantičkom kartom, čije je osnovno načelo „sloboda i pravo samoopredjeljenja svih nacija", ukoliko bi se isto htjelo primjeniti i na narode Istočne i Srednje Evrope, prema kojima se protežu boljševičke *aspiracije*; on je morao staviti na znanje da je Engleska dala pristanak na sovjetske zahtjeve, i nastojati da naiđe kod Ruzvelta na shvatanje tragičnog spleta okolnosti, koji je Englesku natjerao na takvo ujeroloimstvo prema malim nacijama. U jednom svom govoru, održanom pred pretstavnicima amerikanske štampe, pokušao je ideo prikazati taj „tragični splet" objašnjenjem da se „Ujedinjene nacije" nisu međusobno povezale osjećajima uzajamnih simpatija, već ih je približila sila okolnosti i zajednička opasnost. O zadanim obećanjima, istaknutim načelima, za koje se navodno ušlo u ovaj rat, nije — međutim — bilo ni riječi progovoreno.

Građanstvo Sjedinjenih Država, kojemu — po riječima što je za opravdanje našao isti „Nju Jork Tajms" — još uvijek nedostaje osjećaj neposredne opasnosti od invazije, mnogo se kači za Atlantičku kartu, koja pretstavlja „moralnu bazu" njegovog ulaska u rat, te bi danas svaki sjevernoamerički političar, koji bi se usudio da se o nju ogreši, odmah bio zauvijek likvidiran. Iz tog razloga bio bi Ruzvelt posljednji, koji bi se usudio da dotakne vruće željezo „evropske bezbjednosti". Eto odakle potiče diskrecija sa kojom se u Vašingtonu tretirala Idenova posjeta, kao i činjenica da jedinom razgovoru između Idena i sovjetskog ambasadora u Vašingtonu Litvinova nije prisustvovao niti jedan jedini Amerikanac.

Sa druge strane može se predviditi da će Ruzveltovi unutrašnjepolitički protivnici znati da iz te situacije izvuku koristi za sebe; biračkim glasovima, oko kojih se otima svaka partija, pridadaju takođe i mnogi milioni glasova nekadašnjih useljenika iz Evrope, koji su se uvijek pokazali veoma osjetljivima za sudbinu svoje otadžbine.

НЕШТО О СПИРИТИЗМУ

У ред савремене мистике (телепатија, телевизије, окултизма и др.) долази и спиритизам. Због своје таинствености и великог интересовања људи за духовне појаве спиритизам је распрострањен свуда по свијету и броји велики број присталица не само *међу најнорснијим* него и међу научњацима.

Спиритизам је религиозно-филозофско учење, по коме је могућа правилна веза са загробним духовним свијетом. Његову појаву можемо пратити још од дубоке старине. Вјеровање у одношаји људи са душама умрлих постојало је код Јевреја у вријеме Мојсија. Стари Вавилонци учили су о материјализацији духова и давању њиховом у дану жртвеного огња. Код старих Грка била су установљена пророчта свјетилта на називавање душа умрлих а такође знало се да људе који се могу претварати у разне ствари и претурати *предмете с једног мјеста на друго.*

Основу модерног спиритизма поставио је бечки лекар Месмер 1775 г. Он је отворио та „магнетични флуид" — силу која дјелује у човјеку и под утицајем те силе човјек може производити необичне *појаве: видјети далеко предмете, писати* са затвореним очима, прониђати у тајне прошлости и будућности. Није требало много времена да се спиритизам рашири и добије десетине милиона присталица и са све проширенијим комплексом необичних појава (звуци и гласови, лупе, падање камења, кретање, примицање и одмицање предмета). Пророчта се развила општа манија за кушањем, помоћу се чуле највише откуцаји, па је отворена азбука за откуцавање; а особито су се згодни показали столови. Затим су се појављивале изреке на чистом папиру, чуле говорења у пјесмама, преко медија, како решитују своје *творевине.* Утицају спиритизма подлегли су највећи научници и филозофи, створена су спиритистичка друштва и покренути многи часописи.

У чему се састоји наука спиритизма? Учење спиритизма строго уважује је сијеса гностицизма, будизма, пантеизма и *дарвинизма, а иза циљ да објасни читаву* науку, религију и филозофију спиритистичке. Религија у основи спиритизма је о природи духова и о њиховој могућности да општеше с људима. Пошто проведу у тијелу и умекоолико се усаврше, душе људске иду у неко одређено мјесто, задржавајући унутрашње тајно, или ако тако ћемо рећи, „перисприт". Духови су тамо подијељени у седам сфера по савршенству. У сферама духовног живота, гдје обитавају душе, налазе се шпанци, ратници, рјешеци, сјајни, вјешаљ, комунисаци, индустрија и т. д. Становника нижих духовних сфера жене пјеничи и воде се нижим страстима, док се показајем не ослоните у више сфере. Становници нижих сфера проводе блаженог живот, окружен природним љепотама и луксузом, гдје се одржавају заједничке конференције.

Однос духова с људима врши се преко високих личности — медија, које *проводе* феномене. Медиј се налази у стању сомнабулизма или при чистој свијести а највјешће у стању полусомнабулизма. Феномени које производи медиј обухватају: покретање стола, лебдјеле предмета са и без додира, пишчавање *предмета, дејство на даљину,* одговори медија на постављена питања, појаве материјализације духова, писање медија руком и друге, у разне језике, звуке и др. Најчешће се појаве догађају за столом, кад се руке неколицине човјека на столу и он се почне кретати, даљући одговоре откуцајем по анаиима који се узму, на сва питања. Затим, медиј даје одговоре написане његовом руком, на понекад и рукописом личности која даје одговоре. Још загонетније је кад се у медију крепу предмети, писање одвија без додира, вешавање конца — запечаћивање и развезивање без да се печат разбије, скидање *древних споменика* са ногу стола и поновно враћање а да се ноге стола не подигну, говорење непознатих језика, прелазак предмета кроз затворени простор, појава материјализираних духова и остатак те појаве у гипсу или фотографијама духова. Тако се понекад мноштво уснопмена оставља од јављања духова. Дуговом су чак довољили да ми мјере технику.

Понашање духова на сеансама није увијек озбиљно. Они често праве дјетињарије и непристојне шале: поливају водом, штипљу за уши, вараају и покављу с друге, натовараају људе на немоћне радње и причају приче *из обичног живота, некада са ружном садржином.*

Све ове појаве дале су посла науци, филозофији и развили да се озбиљно заинтересује појавом спиритистичког покрета, тим прије што је спиритизам постаио за њих да себе огласи за истинту науку и створи епоху за равијатак праве науке о природи и ослобођене човјека од материјалог духа. Тако су се појавила равна гледишта на спиритизам. Једни апсолутно поричу све спиритистичке феномене и у њима виде обману медија, епидемијску заблуду, лудило, халуцинацију (филозоф Карпентер). Други теже да спиритизам објасне помоћу *теорије* о четвртој димензији (Целнер). Трећи налази у феноменима чаробну силу медија, а неке појаве производе душе умрлих и демони. Неки филозофи и психолози (тако Д-р Б. Петронијевић) виде код медија нехоиоо и несвјесно мишљено дјеловање кроз идеју. Отуда се све може објаснити и *примјенити* психологије и физиологије а што се не може објаснити је обична превара. Тако покретање стоичка и писање је несвјесно машинско кретање. Понекад мисли је несвјесно преношење мисли. Покретање предмета објашњава се неким магнетичном снагом медија. Тако се снагом медија даде објаснити: вешавање конца, дрвени простенак, писање одговора без додира, говорење непознатих језика. Медиј даде може учинити да се предмети претворе у флуид, он је у стању да сугерира халуцинације на присутне, да дјелује нервном снагом на даљину сугерира *и хипнотише. Путем трепереља,* ножданих молекела, меди преноси мисли од једног мозга на други.

Против овакног гледишта устала су многи научњаци природњаци и нису познати дарвинисти (Јолес). По њиховом мишљењу они се спиритистички феномени *не могу објаснити природним* узроцима (руковини поваитих лица, предсказања будућности, предсказивања времена). Него се мора прихватити нека духовна сила, која дјелује преко медија. Зато иде чудо да се неки спиритизма налазе и признавати научници и мислиоци.

Цијеви спиритиза је пратила и хришћанска црква, тим прије што је спиритизам почео решавати питања често вјерског карактера. На први поглед изгледало би, као да спиритизам служи као доказ хришћанском учењу о загробном животу. Али није тако. Сам спиритизам је проклаио себе са ову религију и поставио циљ идеју о потпуном спиритистичком друштву и ступио у борбу с хришћанством. Све догађаје хришћанске спиритизам објашњава на свој начин и даје им алегоријски и прикрвени значај; као примјену на спиритизам (о Богу уча као о вишем разуму, у св. Тројици види три *форме бића*, у Христу, *затворен у душни* свијет. Христос је послаиик Божји као Буда, Мојсије, Мухамед).

Хришћанство је против спиритизма и из етичких разлога. На њиховим сеансама се често врши и чују несмислице и вараиоврија, најгоре вараа и сазјета, те слушаоци под утицајем тих сазјета падају у најнеморалније радње. По хришћанском учењу душе умрлих не могу се јавити на земаљској лудари; за ниаи спиритизам даје своје објашњење о јавању духова. Али то мјесу душе људске него демони — ђаволи. Још је Блажени Августин писао: „Никада моћ ђаволова, никада јављањ не може говорити душе умрлих, а ако се јављају, то се јављају демони, а не душе умрлих". Према томе црква учи да су необичне појаве на сеансама дјело ђаволе преко медија. То се потврђује и тим што молитва и молитва на сеансама спречава и *прекида медија. Ово мишљење заступају,* ве свако православни, римокатолици и протестантски теолози, него и неки научници и филозофи (Фехнер, Перти, Фихте Млађи, Вагер и др.)

В. Вујковић

(Услед техничких разлога, овај чланак ниједан у ранијим бројевима, сада у наставцима броју приказаћемо, одмах за кушањем у у данашњем броју)

Raspored i programi „Danteovih" kurseva za jezike i kulturu

Obavještavamo zainteresovane da će se upis na kurseve koje je organizovalo društvo „Dante", završiti 1 maja.

Kursevi će početi 8 maja a svršiće se 31 oktobra i biće održani sa najvećom ozbiljnošću i potpunošću, te će tako dati posjetiocima spremu, korisnu za profesionalne svrhe.

Na kraju svakoga kursa, oni koji žele svjedočanstvo, moću se javiti za dobrovoljne ispite, koji će se takođe održati u „Dantei" i tako će dobiti specijalnu diplomu, koja će imati zakonsku vrijednost.

Za Crnogorce u *najnižem* sljedeći kursevi:

КУРС Ц. — Курс италијанског језика за почетнике. Овај курс ће се одржавати са оне који сада по први пут почну да учеђе италијанског језика. Курс је поређен једном одличном италијанском наставницу, који ра то прилично добро познаје српско-хрватски језик, а који је много цијењен у школском збјегету Цетиња. Задатак курса је нарочито практичан, а одржаваће се два пута недјељно (уторцима и четвртком) од 18—20 часова.

КУРС Д. — Курс италијанског језика за Црногорце који су већ почели са учењем овога језика. Такође и *овај курс поређен је* једном врлом италијанском наставницу, који ужива широко поштовање и броју пријатеља у интелектуалним круговима Цетиња.

Овај курс намијењен је онима — нарочито вишим чиновницима, професорима, учитељима и свим осталим образованим лицима — који су већ похађали друге курсеве језика или су сами својевољно почели да учеђе италијанског језика. Лекције се одржавају два пут недјељно (уторком и четвртком) од 18—19 часова. Они који су у тај сат заузети са службом, добиће специјалне доводе да могу мјесто један сат радије.

КУРС Е. — Курс за усавршавање и културу из Црногорце који већ познају италијанског језика. Ово ће бити више него курс: једна врста конференције на високу културу, коју ће се развијати у *приватној форми.*

Разумије се да није потребно свршено познавање италијанског језика, јер ће наставници пажити много на јасан изговор и упрошћавање језика и стил, тако да ће слушаоци моћи и на тога извући користи за упознавање и сазнаја језика.

Намјена ће *бити поређена* Италијанима, који су се специјализовали за поју литературе, историје и историје уједнетости, већ познати у градској средини по својим журналистичким и културним дјелима.

На посљедњем педљу Дариjевог царства

Историја Пераије је најстарија историја свих цивилизованих земаља. Сваки гимназиjалац сјећа се како је Пераија под Дариjем (600 године прије Христа) створила прво сријетско царство у историjи. Перзијско царство продирало је дубоко у Европу и Азиjу, те је оставило све до наших дана дубоке трагове у народноj свиjести, тако да је jош претпоследњи шах носио титулу шаха шахова. То jест краља над краљевима, а овај шах, којега је 1921 године срушио храбри козачки заповjедник Рида, владао је над териториjом од преко 1,5 милиона квадратних километара, т. j. великом као Француска, Шпанија, Шведска и Енглеска заjедно узете.

Са унутрашњег становишта, међутим, постала је Перзија слабом државом, великом пред заинтересованим велесилама Русиjом и Енглеском, које су могле са њом поступати по свом хефу. Радило се о правом принципу хаотичном конгломенату народа, само привидно подвргнутом власти краља над краљевима. И 1907 године су те двије велесиле отворено закључиле уговор о подjели политичких и приредних интересних сфера. Велика Британиjа је, ради осигурања петролеjа и индиjске капиjе, обjавила циjели jужни дио земаље „своjом интересном сфером", а слично изjаву дала је царска Русиjа о сjеверним предjелима. Према томе не треба се чудити да су Руси у почетку прошлог сриjетског рата запосjели Тавриз и Мешед, а 1917 године и циjелу Сjеверну Перзиjу, док су Енглези то исто чинили са jужним диjелом државе. А када је стара Русиjа пала покошена валом револуциjе, загосподарили су Британци циjелокупним териториjом Перзиjе. Они су у то времене поступили по оним истим рецептима, коjима прибjегаваjу jош и данас, показуjући очигледно да нису знали извукли никакве поуке из прошлости. Управо као и 1941 године тако су Британци и 1918 године образовали перзиjску владу везану за њих, те потчинили полициjу и војску своjоj власти. Тако је разуваљано да су се у Перзиjи по свршетку прошлог сриjеског рата нашли на корицу англофилски елементи, који су се повели за Вилхоовим тачкама. 1918 године послала је Перзиjа своjу делегациjу у Европу, на мировну конференциjу. Делегациjа је стигла у Париз, али иjе била пуштена на конференциjу; тамо су поступак ишао управо у у Перзиjи преговодовале. Британски интригани успjело је да збоге тежемисну владу и да постигну брзу „ратификациjу" везе. Иза тога је 1919 године слиjедила анексиjа земље Великоj Британиjи путем „Уговора о протекторату", који је требао дефинитивно ставити војску и финансиjе под енглеску управу. Ја то је дошао до посљедица, какве Енглези нису очекивали: букнула је општа народна побуна. 1921 године свршено је Рада Кан државни удар, приспиjевши Енглеске на повлачење и враћаваjући Совjетском Савезу, том „трећим што се радуjе".

Рада је био правi отац свог народа. Он је навео далекосежне реформе на подручjу државне управе, просвете и приреде, подигавши знатно ниво земље, по угледу на своjог великог суседа Кемала Ататурка. Али, и поред свега тога, остаде су спољашње опасности: Енглеска је вребала са jуга, а Совjетски Савез са сjевера. Другi рат је, Заосталиjе у та дна суперника, те је иранска Народна скупштина морала капитулирати прије него што би избио рат на два фронта. Стога је Рида шах 16/9 1941 године абдицирао, а 17 и 18 августа је сила ушле су совjетске и британске трупе у иранску престоницу Техеран. Чим је отишао краљ над краљевима, настало је опште разлагање. Реформе су истина бог, стављане народу на воље тежале, али скок према спољашњоj слободи није се могао остварити. Метак је експлодирао прије него што је надјенио на циjељи.

Има мало земаља на свиjету где су људи у толикој мjери наклоњени силама природе, клими и топографској конфигурациjи као у Перзиjи. Иранско земљиште потпуно господари над 15 милиона становника те огромне земље. Моћни брдски ланци окружуjу унутрашње иранске пустиње, што се пружаjу на висоравни. Ове пустиње су покривене сланим језерима и барама. Џиновски брдски ланац Елбрус, где доминира брда десетку висину од 3 4000 метара, чуваjе Иран са сjевера од руске степе. Са те стране само да прелаза остаjу улаз у Перзиjу. Исто тако и на jугу пружаjу се брдски ланци jужног Ирана. Језерима и блата у унутрашњости земље исушуjу се преко лета, док се виме испуне сланом водом. Клима је у Ирану континентална, мако је земља окoљена морима и са сjевера и са jуга. Карактеристичне су зимске кише и летња суша. На сjеверу се температура колеба између 35 минус и 25 испод нуле. Бавени, у односу су ниjеи велики градови као и. пр. Техеран, Тавриз и др., иначjу блажу климу. У пустињама и на брдима ово Ирана досеже температура лети до 50 степени С изнад нуле. Услед великих висине гла атмосферски је притисак минималан, тако да вjетрови у суседним предjелима на највише не сметаjу. Лети дуваjу у циjелоj земљи jужни монсуни и насти. Иначе та вjетрови при пролазу преко високих околних брда губе своjу влагу и проузрокују у земљи велику суху. Само jужна обала Каспиjског мора поваjе обилне кише.

Сви огромне количине овиа претсталjаjу петрoлjска поља право богатство земље. Петролjски краjеви налазе се на jугу Перзиjе. Њихову експлоатациjу отпочели су Енглези 1889 године, и отада ни је знаиjа непрестано растао. Чувено Ајлмарстро почело је од почетка овог вjека опадати, jер су се американски подузимачи увjешали у ову карактеристичну granicу иранског ванета, намеђуће производњи очаjни американски укус и баиаjући све ваше у заборав дреине уворке и боjе.

Рида шах је jасно увиjедио да се земља може покренути наприjед jедино ако jе се награди одговараjућа сваобрабиа мрежа. Тиме је уједно хтио да побjеди етничке супротности између разних племена и родова. На исти начин, као што је разним племенима забранио облачење националних ношњи и наметнуо сним Перзиjанима без разлике и носењe National capice „Пахлеви", као симбола националног jединства, на тај исти начин желио је и да повеже сву иаjину изградњом jединствене саобраћаjне мреже. Кочна те мреже имала је да буде жељезница Сjевер-jуг, коjа је имала да повеже Каспиjско море са Перзиjским заливом. План изградње и његово устраjно пропућене претставе jедан од најсjелjивjих потхвата овог вjека. Сjеверни дио пруге (до Техерана) изграђен су чешачки инжењери за 10 година (1927-1937). Да би се изградио остаo 450 километара жељезничке мреже се сслаждати висинску разлику од 2000 метара и саградити огроман број галерија, знажно учвршћених, jер се елбруске горе стално одрoваљаиу. Код Абасабада слиjедо сагрaђени виадукт, дуiачак преко 100 метара, пресjеца jедан стрмо крушевити кањон. Jужни дио пруге од Бендер-Шахпура до Техерана, дуг је 950 километара.

Финансирање транспаранске жељезнице, у порeђењу са другим предузећима те врсте, претставља нешто посве ново. Од самог почетка није се радило о потхвату капиталистичких група, већ искључиво народа: финансирање је било загарантовано монополима шећера и чаја. Само на оваквој бази могло се усудити на такаа потхват, jер се — обиром на слабу насеjеност земље — тешко могло помишљати на скору амортизациjу. Према томе она жељезница од прног дана није била намишљена као лукративно, већ као умутрашње-политичко предузеће: радило се о томе да се споjи сваобрабиа мрежом jуг земље са сjевером, да се искористи туркменска степа и да се оживе унутрашња привреда. Изградња жељезнице била је везана са ниjом нупрoблема од огромног значаjа: везивање туркменске номада са осталим становништвом. Ово проблем Мазендеран у иранску житницу и т. сл. Техран, сmjештен на висини од 1200 метара, низо би се развиjо у индиjски град, занаутско Перзиjанине, без новог пoлет, индустриjа би нашла да ниже на све стране и да се створе нове гране трговине.

Транспаранска жељезница jош није била ни пуштена у промет, а већ је постала симболом младе, радене државе. Она је била најмилији пројекат Шахиншаха — реформатора. Али она је запала за око и Черчилу и Стаљину, који су искористили настале прилике да је приграде у своjе руке и ванредно се jе потрудили „Британски пут" за снабдjевање совjетског фронта, уперeног против владних снага Европе. Међутим, све енергичниjа саботерска акциjа иранских националистa дуж све дужа: тако вичаjући да jе иранском народу потpуно jасно да је ставр Европе и његова ствар, да за њега нема слободе без побjеде Осовине над оба његова аиклета неприjатеља, и да jе патриотска дужност сваког националног сjесног народа свим могућим средствима потпомагати револуционарну борбу против иагладjених народа против великих неваистних инвова — изјелица.

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

Сузбијање пламењаче на виновој лози

Једна од најчешћих болести винове лозе је пламењача или перонроспора. Врло се брзо шири и проузрокуjе велику штету.

Пеpоноспора напада листиће и гроздиће приjе и послиjе цватње, бобице приjе врена, ластаре (младице). То је паразитна гљивица која ваиа и шири се у сваки наведени зеленим диjелови винове лозе што нападнути диjелови винове лозе брзо пропадаjу. Лишће и млади гроздићи сасушаjу, а стариjи гроздови иструну вадаjући се посуше. Не страда само од ове године, како у многим тако и у каквоjи него и рад иduће године jер нападнута лоза не може изградити пуноjачу и бољу лозу.

Разиноjака се пеpоноспора помоћу винских и летних распрсиваjа органа, који се наиниаjу споре. Мjесеца септембра, октобра довриjеваjу винске споре у заражеиим лишћу, са опалим лишћем доjлазе споре у земљу и ту остаjу. Чим у пролjеће отопли, код доа вино влаге у земљи, винске споре проклиjаjу брзо и развиjу рану оногодишњу клицу, која проспиjева на млади листић лозе, заметак гроздића или на стабљику

Велики расцјеп међу Савезницима

Прве међународне посљедице катинског злочина

Комунистичко варварство

За нас, који смо са изобиљем непобитних докумената приказали у „Гласу“ или комунизму у Црној Гори“ безбројне чинове нечувене и дивљачке окрутности извршене без икакског оправдања у овој нашој несрећној земљи од стране комунистичких „партизана“, није могла претстављати велико изненађење вијест о наласку 12.000 пољских официра варварски побијених од бољшевика у прошлој 1940 години и затим бацених у огромне раке исходнио у Катинској шуми, што тако као што нас није изненадила вијест о новим рекама откривеним недавно у Татарски близу Одесе, у којима је покопано преко 5.000 Румуна депортираних из Буковине и Бесарабије.

Стаљинова Русија, која сада мудро ћути на изјаве комисије пољског Црвеног Крста, не изнађе никаквим би оправдањима могла ублажити негодовање што је изазвало међу свим цивилизованим народима, хтјели би да се примјенити и оној, што су потаори комунизма саме на тако бедљуди и ненабројне варварски чин, проговоре у цијеломе свијету, па ко да би свуда осјећај људске солидарности и цивилизованости изазвао исто тако био смјелијем бруталним и крвавим духом безбожника.

Енглеска и Америка, та два велика савезника СССР-а, прећутавају се сада и цијелим равнодушношћу као да ништа не знају о подлом поступку својих пријатељских другова по оружју, те бацају на 12.000 пољских официра крвчвцу да су хтјели да бране своју несрећну земљу, и крвицу преко 5.000 Румуна отргнутих од својих кућа и земљишта, што су осуђени на тако варварску смрт. Овакав цинизам је више него природан код Американаца и Енглеза, који су, иако што су за своје прљаве интересе изазвали овај огромни рат, што се већ пропирио на цијели свијет, пружају сваког дана доказе свог херојског борбеног духа злочинчким бомбардовањем отворених градова, и убиством многих хиљада невиних жртава.

Најприје фашистичка реакција у Италији, а доцније и национал-социјалистичка у Њемачкој, те антикомунистичка борба у Мађарској, Аустрији, Румунији и Бугарској нису својим страницама исписаним крвљу и стоваштвом нијему зачудили велике заточнике енглеског мира и слободног заједничког живота између народа. Отворена побједоносна противбољшевичка борба генерала Франка у Шпанији, ни она није донијела чиновима нечувеног варварства, које су комунисти извршили против најплеменитијих синова Шпаније и против хиљада свештеника никакве поуке лажним англоСАСИН-ма побједницима слободе, братства и правде. Истина се састоји у томе да су они већ сада били одговорни кривици и саучесници у брутално бољшевичком насиљу. Већ онда су управо они били инспиратори, финансијери и помагачи оваквог бољшевичке инвазије која је имала да припреми терен за комунистички преврат у Европи и за потпуну бољшевизацију европских и азиских народа, који су они намјеравали да опљачкају и разоре.

Они сада ћуте, јер су они били прави потстрекачи Русије на убиства; ћуте, јер знају да су сва комунистичка убиства, почињена не само у Смоленску и Одеси, већ и у свим балканским и другим државама, субјекцијама добарима и фиутама, тако се још увијек налазе у дијела, да би они потоци невине крви савачили низабрисивим словима непреглану границу између раде цивилизације и варварства.

Цијели вјешеј цивилизације који се бољшевичке акцијом развио у Русији у смјењивању чувених петогодишњих планова препорода и обнове, испуњава се сада вјешо јасно свој оружје које представља једини величанствени производ комунистичке науке и индустрије.

Ми, који смо овдје у Црној Гори искусили на сопственој кожи на какав у окрутна варварства способни комунисти, нисмо вјешо разјаснити да тај пјемо иде поколе, који — називеши разлику у пропорцијама — ни по чему нису друкчији од злочина чвршћених у Катину и Татарски. Наш народ који је на лето 1942 године са радошћу повјерио повратак реда, дисциплине и рада, иде заиста више расположен да се одрекне спокојства, стеченог по цијени жртава и муке.

Јаме, које су „партизани“ у Црној Гори напунили бјешијма варварски измучених и побијених људи, иако су покаје од оних у Катину и Татарски, ипак показују јединствености методе и намјера међународног комунизма. У јаме, које сам ја при приказали, нађени су многи десетци бјешева италијанских војника и црногорских родољуба, братски уједињених мучеништвом и жртвом. Повезани у осветничкој акцији. Италијани и Црногорци ће са чврстом одлучношћу бранити нашу кршну или ипак нашим срцима, драгу вјмљу, како је комунистичко варварство не би ваше могло угрожавати и вратити јој глад, разорење и пропаст.

Прекид пољско-совјетских односа

Енглеска подупире бољшевике — Текст совјетске изјаве

Узбуђење, које је посљедња изазвало откривање грозног злочина у Катинској шуми, гдје је поклано 12.000 пољских официра, доживјело је јуче свој епилог у виду прекида дипломатских односа између Кремља и номиналне пољске владе у Лондону.

Као што је новинарство пребацује совјетска влада сну кривицу за овај нечувени масовни покољ на Њемце, док се пољска влада у својим тврдњама и оптужбама ослања на непобитне резултате истраге проведене на лицу мјеста, којима је доказано да је убиство извршено још док су бољшевици владали над облашћу у којој се оно одиграло.

Лондонској влади, која је учинила све могуће како би измирила бољшевике са Пољацима, овај пут то није успјело, те тако јуче дошло до прекида односа. Пољски амбасадор у Москви кренуће на Совјетског Савеза са цјелокупним особљем амбасаде, чим му то буде технички омогућено. Још није одлучено ко ће заступати пољске интересе у Москви.

Нарочити Ројтеров дописник на Москве проучава питање прекида совјетско пољских односа. Енглески новинар штити становиште совјетске владе. Дописник Ројтера закључује изјавом да би се могли успоставити односи између совјетске владе и неке реконструисане пољске владе. Лондонска влада је спрема да створи нову тобожњу пољску владу само како би помогла подлој игри Москве.

Иа тога се види како је Черчилова влада спрема да погази све принципе наједеменитијих обавра једног цивилизованог народа, само да би за себе осигурала мале руског топовског меса. При томе се она не руководи ничим другим осим своји егоистичним инстинктом.

Москва је објавила слиједећу изјаву комесара за иностранa дјела Молотова, упућену у име совјетске владе:

„Недавно зарођени стаљ пољске владе према Савезу совјетских социјалистичких република сматра совјетска влада потпуно непријатељским, јер не води рачуна о пријатељи поступку и нормалним односа између двије савезничке земље. Непријатељска кампања њемачких фашиста против совјетске владе у вези са пољским официјима ухваћеним у ратне робе. Ова влада и пропаганда у пољској званичној штампи. Пољска влада није нашла за потребно да затражи објашњења и објашњења по том питању од совјетске владе. Хитлерске власти послужиле су се гнусним пољским фашистичким елементима. За истраг су и пољска влада и Хитлер позвали Међународни Црвени Крст. Истраза је проведена из совјетских дијела. Чињенца да је њемачка и пољска штампа одједнако одјекнула непријатељску кампању против Совјетског Савеза и то у истом духу не допушта сумњу да између Хитлера и пољске владе постоје додири и сговори за настављање ове кампање. Пољска влада је, потиновшису се њемачкој широпији, задала Совјетском Савезу издајнички ударац. Совјетској влади познато је да је пољска влада одјекнула ову непријатељску кампању ради добијања великих територијалних концесија у Совјетској Украјини, Бијелој Русији и Литви. Све ове околности рекоше су уверене совјетске владе да је пољска акција повођена у сговору са Хитлером. У вези са горе изложеним одлучила је совјетска влада да прекине однос са пољском владом. — Потпис: Молотов.

Текст ове изјаве садржи је у ноти коју је Молотов предао пољском амбасадору у Москви.

Посљедњи билтени осовинских снага

Главни стан италијанских оружаних снага јавља:

Непријатељ је наставио са мобним пјешадијским и оклопљеним снагама на сектору западног Туниса. Сви напади сломили су се са тешким губитима у људству и борним колима о жилавом отпору италијанских и њемачких трупа, које су на више тачака преузе у противнападе. Осовинско ваздухопловство је више пута интервенисало, помажући копненим одредима, те бомбардујући концентрације аутоколона и блиндираних средстава, разоривши и оштетивши многобројна борна кола.

Јуче поподне су четвороморотни авиони типа „Либерјетор“ бацили бомбе и изложили митраљеској паљби град Гросето, задавши знатну штету цивилним зградама, међу којима и болници црвеног крста и дјечјем одјаниште. Одбрамбене батерије оборише су два авиона. Непријатељски вишемоторци извршили су такође напад на Сант Антиоко (провинција Кајјари), Аугусту, Бари и Трани. Противавионска артиљерија срушила је на земљу 3 бомбардера: један у Сант Антиоку, један у Аугусти и један у Барију.

Фиреров главни стан јавља:

Са источног фронта не јавља се о значајнијим борбама. Пред Кавказком обалом су њемачке поморске снаге потопиле један совјетски торпиљер, оштетивши неколико других, и запаливши један брод.

На западном сектору тунисог фронта наставља се са несмањеном жестином одбрамбена битка. И Поред огромне бројне надмоћности није непријатељ успио да постигне неки успјех. Инфилтрације мањих снага блокиране су и непријатељ је одбијен након жестоких борби. Током тих борби претрпио је противник тешке губитке у борним колима. Дану и ноћу су мобне ваздухопловне формације без одмора ометаше непријатеља, нападајући бомбама и ватреним оружјем оклопљене снаге у припреми за напад, батерије и колоне трупа. Током ваздушних двобоја и дјелом противавионске артиљерије разорено је 12 непријатељских авиона. Изгубљена су два њемачка апарата. Учествујући у најпрецизнијим тренутцима борбе су 10. Оклопљена дивизија, дивизија „Геринг“, те 754. Пјешадијски пук, који су се нарочито истакли посљедњих дана борбеним духом и неупоредивом храброшћу, сломили непријатељску наду у продор њемачких редова.

Протпредсједник Словачке републике Д-р Тисо код Фирера

(Берлин) Фирер је примио у свом Главном стану претсједника Словачке републике Д-ра Тиса, који је дошао на претсједничко саслушање старског савјета Туска, министар унутрашњих дјела и министар националне одбране. Фирер се са њима задржао у многобројним разговорима, у којима су се претресли најважнији ратни проблеми у вези са бољшевизмом и англосаксон плутократијом. Разговорима су присуствовали: са њемачке стране министар иностраних дјела Фон Рибентроп и Фелдмаршал Кајтел, а са словачке стране претсједник министарског савјета Туска, министар унутрашњих дјела и генерал Грајгеј.

Током састанка између Фирера и Др. Тиса установљена је, како се сазнаје из добро обавјештених берлинских кругова, свршена истовјетност становишта у свим проблемима о којима се дискутовало, а који се тичу обнуу земаља у вези са садашњим ратом. Поново је исказана воља за све борба наставе до побједе и до уништења и уклањања из Европе бољшевизма и онога што траži англоамерика политика. У Берлину се истиче да је састанак са Тисом настао онога што је већ установљено приликом посљедњег састанка са Дучеом.

Англосаксе обећају

(Техеран) Путоваше министра Кавеја у Ирак мотивисано је тврђењима, које је у иранском парламенту изјавио тешко стање исхране. На посљедњој сједници изјавио је министар претсједник да је нестишавању очи количина житарица, које су обећали Англоамеркатиди, изазвало врло тешку ситуацију. У неким предјелима Ирана изврши ли се сеијаг јурише на новоте са намирницама. Услед погоршања ситуације кривуо је Кавеј лично у Ирак да би покушао начин за умирење јавности изјавама да ће британска влада, чим јој то буде могуће, послати у Иран 7.000 тона житарица. Заслда Велика Британија не може отпремати неке количине житарица, јер мора снабдјевати Совјетску Русију. Ове изјаве само распирују ради иранских власти на него рјешење тешке исхранбене кризе.

Нова састанак?

(Лисабон) Савије се из Њу-јорка да је Рузвелт, како изгледа, вјранио жељу да се састане са Стаљином. Зна се да ћутом вагнутрно да је Стаљин чврсто рјешен да не напушта своју земљу.

Pothvati italijanske aviacije

Izvori petroleja u Siriji bombardovani

(Rim) U posljednje vrijeme je italijansko vazduhoplovstvo više puta izlagalo napadu britanska petrolejska postrojenja na Levantu, koja moraju vršiti snabdijevanje neprijateljskih snaga na Srednjem Istoku i jedan dio jedinica što operišu u Sjevernoj Africi. U razmaku od tri dana siljedila su tri napada na Tripolis u Siriji i na Haifu. Posljednji napad izvršen je noćas od strane jedne kompaktne formacije teških bombardera. Italijanski avioni, koji su izbjegli protivničku reakciju, stigli su do industrijske zone Haife i rafinerija, koje su bacili svoj eksplozivni teret. Eksplozije i veliki požari svjedočili su o uspjehu tog napada.

Нових 5.000 љешева откопано код Одесе

(Одеса) Седам кипоетара од града откривена је једна јама дугачка 100 метара а широка 20 метара, у којој су прије четири године поклане грађанске жртве ГПУ. Међу љешевима налазе се и побијени Румуни депортирани из Буковине и Бесарабије. До сада је откопано 5.000 љешева.

Рат у Етиопији

Нова ситуација на Далеком Истоку

(Нанкинг) Главни стан јапанских оружаних снага у Кини јавља да је једна ваздухопловна формација јапанске војске јуче поводе напала град Лингјинг у провинцији Хунан. У жестоком борбама са 11 непријатељских лошаја оборили су Јапанци 3 од њих; још један други авион разорен је на земљи. Један јапански авион добровољно се срушио на циљ. Други јапански авиони су у стиснутој форма цији поново напали један аеродром у Фујјеву задавши тешку штету. Сви јапански авиони, који су учествовали у тој акцији, вратили су се у потпуном реду у своје базе.

Главни стан маршала Чанг Кај Шека признаје је у јавном саопштењу комунисту да су Јапанци запосјели важни град Линчуан у Кјангсу, источно од јапанских жељезница. То запосједање извршено је на дан 17 априла. Сви ти напади комунисте да јапанске снаге нескитаљају своје напредовање, док су друге јапанске колоне у продирацији Хонан већ запосјеле предграђа Лингјинга.

Јапанске снаге, које оперишу у Сјеверној Кини, оплоиле су главнину 24 армијског корпуса чункишких трупа на сектору Линчна, те је сада уништавају. Жестоки ударац задат је 27 кинеској армији, која је распрснена. Командант 45 дивизије ове армије убијен је у борби. Током ових операција створили су Јапанци предуслове за тоталну елиминацију 24 армијског корпуса, тог посљедње одбрамбеног бедема чункишких снага у Сјеверној Кини.

Кратке вијести

— У Ирану примјењене су строге мјере против земљорадника илегалних из продаје житарице и датуле. Систем кућних претреса пропирио се нарочито међу сеоским становништвом. Предвиђене су најстрожије казне чак и за изјашње пре крајње.

— Посљедњи вјранс расписан у Сједињеним Државама дао је резултате, који су дубоко разочарали владу. Сам министар финансија Моргентау изјавио је да жали такав исход.

— Сазнаје се да су руски управљачи веома наљешени због протеста пољске комшиналне владе у Лондону усљед злочина извршеног у Катинској шуми.

— Аустријанској министар пољопривреде правио је да питање исхране постаје све теже. Он је учинио веома песимистична предвиђања на сљедећу жетву.

Посљедња експлозивна наличја

(Набуа.) Два дјечака тешко су се ранила нашавши једно експлозивно наличја.

Овај начинратовања још једном потврђује приробеку бесобразност англосаксог експлоа, који не види и не признаје другоме право на живот, него тек у друготној улози или у подређеном стању.

Pregled štampe

Rad koji nas čeka

Doktor Klodius je tokom svog boravka u Turskoj dao listu „Tasviri Efkar“ nekoliko tijava, u kojima je ustvrdio da njemačko-turski trgovački odnosi, koji su bili dobri i prije i za vrijeme rata, imaju da se još više prodube po svršetku rata. Odgovarajući na jedno pitanje što mu je bilo postavljeno, izjavio je da će posije rata biti tako mnogo rada da će buduće generacije zaboraviti značaj riječi „nezaposlenost“.

Eksplozivna naliv pera

Cjelokupna španska štampa ističe japanskog izjavu o postupku prema zarobljenim avijatičarima, koji su operisali protiv građanskih objekata, gađajući sir-mašno bezštitno stanovništvo. Isto tako španski listovi oštro kritikuju drugu barbarsku metodu, koja se sastoji u bacanju na italijanski teritorij eksplozivnih naliv pera.

Trajni mir

Organ japanske vojske izjavio je: O bazi za trajni mir mogli ćemo se raspravljati tek kada se postigne razorenje anglosaksonskih ideja, koje i nanjera. U ovom ratu se mora pobijediti ili umrijeti. Poslije ovoga rata ne mogu više postojati kompromisi.

МАЛИ ОГЛАСИ

Мој син Гојко Бурић, поднаредник на Кореници, срез јаковички, заробљен је од стране Њемаца на крајњем капитулацију у Бановини, одакле је одведен у Пећ и од тог дана немам ништа за њега. Моли се свако ко ма шта зна да о њему да ме писмено извјести на доле наведену адресу.

1-3 МИРКО БУРИЋ — ЧЕВО

Изгубила сам своју личну легитимацију надату ми од стране Градског поглаварства у Подгорици под бројем 8694 од 26 VIII-1942 године, те је овим оглашавам за неважећу.

ДАРИНКА МИЉЕВИЋ

1-3 Подгорица — улица Цехеранска 13

Изгубио сам своју личну легитимацију надату ми од Градског поглаварства на Цетињу, те је овим оглашавам за неважећу.

МАКСИМОВИЋ ДРАГОЉУБ

1-3 Цетиње Иванбегова број 45

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег драгог и нашег непрежалног супруга, оца, бр та, дједа и стрица

† Шпира П. Јона Петрановића

који се послије дуже б лијести преселио у вјечност б марта ове године у 8в година живота те мјесном сарку за убиће Јуљотавним чопјека чојства, јунаштва, алавајућ живота те мјесном сарку за убиће Јуљотавним чопјека чојства, јунаштва, алавајућ ствости